

Ons kenmerk: 2017.00667
Onderwerp: Jaarrekening 2016
Gemeenschappelijke Regeling
Groningen Seaports

Gemeente Eemsmond
T.a.v. de Gemeenteraad
Postbus 11
9980 AA UITHUIZEN

Bijlage(n): Programmaverantwoording en
jaarrekening 2016 Groningen
Seaports

Uw brief d.d.: -

Uw kenmerk: -

Delfzijl, 13 april 2017

Geachte leden van de Raad,

Op grond van artikel 31.1 van de Gemeenschappelijke Regeling Groningen Seaports, biedt het Dagelijks Bestuur u hierbij de door de registeraccountant gecontroleerde rekening over het afgelopen boekjaar aan.

Bij het opstellen van de jaarrekening is ervoor gekozen om vast te houden aan de opbouw van voorgaande jaren. Daarmee wordt de vergelijkbaarheid met voorgaande jaren vergroot. Tevens voldoet de indeling aan de BBV en wordt voldaan aan de wettelijke vereisten van de verslaglegging.

Het resultaat over 2016 bedraagt € 0,00. Begroot was een tekort van € 265.600,00.

De belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de raming:

In de advieskosten zijn de kosten opgenomen voor het formuleren en vastleggen van de aandeelhoudersstrategie. Tevens zijn de financiële baten hoger uitgevallen doordat de safe harbourpremie is berekend over een hoger bedrag aan gewaarborgde leningen.

In 2016 heeft, evenals in 2015, een correctie m.b.t. rente deelnemers, rente overige en administratiekosten plaatsgevonden.

De correctie was ten tijde van het opstellen van de begroting 2016 nog niet bekend, waardoor over 2016 eenzelfde correctie is voorgesteld en verwerkt.

Vervolprocedure

Door toezending van dit document, brengen wij u in de gelegenheid het om eventuele gevoelens en bezwaren tegen de jaarrekening kenbaar te maken aan het Algemeen Bestuur. De definitieve vaststelling van de jaarrekening wordt dan voorzien in de vergadering van ons Algemeen Bestuur op 29 juni van dit jaar.

GRONINGEN SEAPORTS

Om uw eventuele gevoelens en bezwaren mee te kunnen nemen in de definitieve besluitvorming, dient uw reactie voor 5 juni aanstaande door de secretaris van het Algemeen Bestuur te zijn ontvangen.

U kunt deze digitaal sturen naar a.swart@ groningen-seaports.com.

Met vriendelijke groet,
Namens het Dagelijks Bestuur,

GR HAVENSCHAP GRONINGEN SEAPORTS

A. Swart
secretaris

GRONINGEN SEAPORTS

Programma- en Jaarstukken 2016
GR Havenschap Groningen Seaports

Groningen Seaports - Handelskade Oost 1 - Postbus 20004 - 9930 PA Delfzijl

0596-640400 - 0596-630464 www.groningen-seaports.com

De identificatie
van & het toezicht op de werkdag

 EY Building a better
working world

Inhoudsopgave

1 Inleiding	3
2 Jaarverslag	5
2.1 Programmaverantwoording	5
2.2 Paragrafen	6
2.2.1 A. Lokale heffingen	7
2.2.2 B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing	8
2.2.3 C. Onderhoud kapitaalgoederen	10
2.2.4 D. Financiering	11
2.2.5 E. Bedrijfsvoering	13
2.2.6 F. Verbonden partijen	14
2.2.7 G. Grondbeleid	17
3 Jaarrekening	18
3.1 Balans per 31 december 2016	18
3.2 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het jaar 2016	20
3.3 Toelichtingen	21
3.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	21
3.3.2 Toelichting op de balans per 31 december 2016	25
3.3.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2016	30
3.3.4 Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)	33
3.3.5 Gebeurtenissen na balansdatum	35

1 Inleiding

Voor u ligt de Programmaverantwoording 2016. De vaststelling van deze Programmaverantwoording is voorzien in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 29 juni 2017.

De programmaverantwoording is ingedeeld in twee delen:

- Jaarverslag (bestaande uit de programmaverantwoording en de paragrafen)
- Jaarrekening 2016

Verzelfstandiging Groningen Seaports

Per 1 januari 2013 is Groningen Seaports verzelfstandigd en zijn de activiteiten ondergebracht in de N.V. Groningen Seaports. De gemeenschappelijke regeling (GR) treedt op als aanhouder van Groningen Seaports N.V. en verstrekker van borgstellingen voor de financiering.

Borgstelling door de GR Havenschap Groningen Seaports

Het Algemeen Bestuur heeft op 12 februari 2016 besloten dat de GR Havenschap Groningen Seaports voor een lange termijn (2033) borg staat voor de financiering van Groningen Seaports N.V. (€ 268 mln.) en derivaten. Hiertoe is een vernieuwde borgstellingsovereenkomst aangegaan met Groningen Seaports N.V., waarmee een 100% borgstelling wordt gerealiseerd voor de op dat moment lopende projecten. De borgstelling is nodig om zekerheden voor de financiële instellingen die leningen verstrekken te realiseren. Bij de verzelfstandiging zijn alle activa (gronden en infrastructuur) in juridische handen gebleven van de GR Havenschap Groningen Seaports, zodat deze niet door Groningen Seaports N.V. kunnen worden ingezet als zekerheid. De wijze van borgstelling is getoetst op aspecten van staatssteun. Op dat punt zijn er nieuwe inzichten dat 100% borg niet zal leiden tot staatssteun, zolang:

1. de financiering ziet op reeds op datum verzelfstandiging geaccordeerde drie categorieën projecten en
2. hiervoor een marktconforme vergoeding wordt verstrekt. De hoogte van de genoemde vergoeding wordt overigens in periodiek overleg tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. (voorlopig) vastgesteld voor 1 juli van het lopende jaar.

De GR Havenschap Groningen Seaports ontvangt voor de borgstelling een zogenaamde safe-harbour premie. Deze premie is opgebouwd uit een rentevergoeding en een vergoeding voor de beheerskosten van de GR Havenschap Groningen Seaports. Voor nieuwe initiatieven realiseert Groningen Seaports N.V. zoveel mogelijk zelf de financiering.

Publieke taak

In de verzelfstandigingsovereenkomst is overeengekomen dat de GR Havenschap Groningen Seaports belast is met de uitvoering van de publieke taak. Daarmee wordt bedoeld het feitelijk (doen) uitvoeren van publieke taken binnen en in verband met het beheergebied van de GR, voor zover verband houdende met nautisch beheer, de scheepvaart, de havens en vaarwegen en voor wat betreft de uitvoering van enig publiekrechtelijke taak van de GR, de provincie Groningen, de gemeente Eemsmond en/of de gemeente Delfzijl. De uitvoering heeft de GR Havenschap Groningen Seaports neergelegd bij Groningen Seaports N.V.

Jaarlijks betaalt de GR Havenschap Groningen Seaports hiervoor een dienstenvergoeding aan Groningen Seaports N.V.

2 Jaarverslag

Inleiding

Het jaar 2016 was het jaar waarin de GR Havenschap Groningen Seaports in een zorgvuldig traject tot vaststelling van de aandeelhoudersstrategie is gekomen. Het Algemeen Bestuur heeft de strategie op 25 oktober vastgesteld. Het doel van de strategie is om er voor te zorgen dat de beoogde effecten van de verzelfstandiging ook daadwerkelijk worden behaald. De strategie moet met ingang van 2017 helpen om de positie van de GR Havenschap Groningen Seaports als aandeelhouder nader te concretiseren.

Ook in de eigen organisatie van de GR Havenschap Groningen Seaports hebben ontwikkelingen plaatsgevonden. De administratieve huishouding is steeds meer op orde. Er zijn voorbereidingen getroffen voor een archiefverordening en het herontwerp van diverse processen. Het AB, DB en de voorzitter hebben diverse dagelijkse gang van zaken gemandateerd aan de secretaris. Dit vergroot de dagelijkse slagkracht.

Hierna wordt via de programmaverantwoording en de paragrafen verantwoording afgelegd over de realisatie van het bij de begroting 2016 voorgenomen beleid voor dat jaar.

2.1 Programmaverantwoording

Als gevolg van de verzelfstandiging resteren er geen activiteiten in de GR Havenschap Groningen Seaports, behoudens de taken als aandeelhouder, borgsteller en uitvoering publieke taak. Daarom wordt één programma "Havenschap Groningen Seaports" geïdentificeerd.

Een onderverdeling in programma's met per programma de te realiseren doelstellingen en de hiervoor geraamde lasten en baten is bij de GR Havenschap Groningen Seaports niet relevant, daar bij GR Havenschap Groningen Seaports geen sprake is van verschillende beleidsvelden waarvoor meetbare doelstellingen geformuleerd kunnen worden.

De voor een beleidsindicator relevante gegevens zijn niet beschikbaar voor de GR Havenschap Groningen Seaports.

Tevens is geen overzicht van algemene dekkingsmiddelen en een uiteenzetting met betrekking tot het gebruik van het geraamde bedrag 'onvoorzien' opgenomen, omdat deze eveneens niet relevant en niet van toepassing zijn.

De Raambegroting 2016 is tijdens de vergadering van het Algemeen Bestuur van 2 juli 2015 vastgesteld. Het begrote resultaat bedraagt +/- € 265.600. Het werkelijke resultaat bedraagt € 0.

Het verschil in het resultaat wordt veroorzaakt doordat in 2016, evenals in 2015, een correctie m.b.t. rente deelnemers, rente overige en administratiekosten heeft plaatsgevonden. De correctie was ten tijde van het opstellen van de begroting 2016 nog niet bekend waardoor over 2016 eenzelfde correctie is voorgesteld en verwerkt. Over deze wijze van verwerken zijn in 2015 afspraken gemaakt met Groningen Scaports N.V.

2.2 Paragrafen

Op grond van het Besluit en Verantwoording (BBV) dient zowel in de begroting als in de programmaverantwoording een aantal afzonderlijke paragrafen te worden opgenomen. In deze programmaverantwoording zijn achtereenvolgens opgenomen de paragrafen:

- A. Lokale heffingen
- B. Weerstandsvermogen en risicomanagement
- C. Onderhoud kapitaalgoederen
- D. Financiering
- E. Bedrijfsvoering
- F. Verbonden partijen
- G. Grondbeleid

2.2.1 A. Lokale heffingen

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft de uitvoering van de publieke taken uitbesteed aan Groningen Seaports N.V. Voor deze uitvoering van de publieke taken geldt het volgende:

Een van deze taken is gericht op het vlot, veilig en efficiënt afhandelen van het scheepvaartverkeer en daardoor het waarborgen van de veiligheid in onze havens. Het Nautisch Service Centrum fungeert hiertoe zowel intern als extern als opdrachtnemer. Het NSC, in casu de Havenmeester, beschikt over een zelfstandige bevoegdheid om, indien de omstandigheden dat in termen van veiligheid vereisen, op korte termijn naar eigen inzicht en volgens zelf gestelde prioriteiten te handelen. De Havenmeester dient daarbij te handelen binnen de kaders zoals vastgelegd in de door het Algemeen Bestuur van de GR Havenschap Groningen Seaports vastgestelde havenbeheersverordening.

In de 'Algemene voorwaarden Zee- en Binnenhavengeld Groningen Seaports N.V. 2016' en in het 'Reglement Kade- en Ligplaatsgeld Groningen Seaports N.V. 2016' en de daarbij behorende tarieven wordt nader toegelicht welke heffingen Groningen Seaports heft.

Jaarlijks brengt de havenmeester in maart een verslag uit over de resultaten van het jaar daaraan voorafgaand.

2.2.2 B. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Voor de beoordeling van de vraag of de GR Havenschap Groningen Seaports beschikt over een adequaat weerstandsvermogen moet een relatie worden gelegd tussen de beschikbare weerstandscapaciteit, kengetallen en de daarmee af te dekken risico's.

Risico's

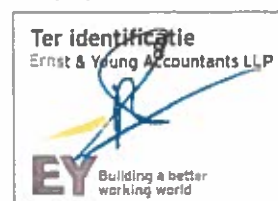
Risico's bestaan voor de GR Havenschap Groningen Seaports uit:

1. Waardering van de 100%-deelneming in Groningen Seaports N.V.; dit betreft het risico dat de marktwaarde van de deelneming onder de verkrijgingsprijs (€ 198 mln.) komt te liggen. Hierbij gaat het met name om een impairmentrisico; dit betreft het risico dat sprake is van een duurzame waardevermindering van de materiële vaste activa van Groningen Seaports N.V.
2. Waardering van de lening aan Groningen Seaports N.V.; dit betreft het risico dat de verstrekte lening ter hoogte van € 22.006.000 niet terugbetaald kan worden door Groningen Seaports N.V.
3. Borgstellingen voor Groningen Seaports N.V.; dit betreft:
 - a. het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de borgstelling (€ 268 mln.) die is verstrekt door de GR Havenschap Groningen Seaports aan Groningen Seaports N.V. ten behoeve van het aantrekken van vreemd vermogen, en
 - b. het risico dat aanspraak wordt gemaakt op de borgstelling die is verstrekt door de GR Havenschap Groningen Seaports aan Groningen Seaports N.V. ten behoeve van het derivaat (met een nominale waarde van € 100 mln.) dat van de GR Havenschap Groningen Seaports is overgezet naar Groningen Seaports N.V.

Afdekking risico's

Ultimo 2016 bestaat de weerstandscapaciteit van de GR Havenschap Groningen Seaports uit een atgemene reserve van € 219.876.000. De weerstandscapaciteit is minimaal gelijk aan de waardering van de deelneming Groningen Seaports N.V. Dit is voldoende om een eventuele afwaardering van de deelneming te kunnen dekken.

De in 2016 gerealiseerde herfinanciering houdt in dat de leningen zijn overgenomen door Groningen Seaports N.V. De GR Havenschap Groningen Seaports blijft borg staan voor de leningen voor zover deze betrekking hebben op projecten die geaccordeerd zijn voor de datum van verzelfstandiging.

De financiers zijn voor deze financieringsbehoefte niet bereid zonder borg van de GR Havenschap Groningen Seaports leningen te verstrekken. Dit hangt samen met de situatie dat Groningen Seaports N.V. bij gebrek aan onderpanden niet in staat is om voldoende zekerheden te verstrekken.

De waarde van de aan de GR Havenschap Groningen Seaports gegeven zekerheden bedraagt op 12 februari 2016 bij benadering € 433 mln. en is voldoende om bovengenoemde risico's af te dekken.

In de borgstellingsovereenkomst tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. is verder expliciet opgenomen dat sprake is van borgtocht en geen hoofdelijke verbondenheid, zodat de GR Havenschap Groningen Seaports pas aansprakelijk zal kunnen worden gehouden onder een borgtocht indien en zodra Groningen Seaports N.V. in verzuim is met de voldoening van haar verplichtingen jegens derde, de derde Groningen Seaports N.V. hierop heeft aangesproken en deze niet alsnog heeft voldaan casu quo heeft kunnen voldoen aan haar verplichtingen (i.e. het beginsel van subsidiariteit, ofwel 'getrapte aansprakelijkheid').

Op basis van deze herfinanciering en van een afnemende financieringsbehoefte voor de geaccordeerde projecten en de aflossing van geborgde leningen wordt in de toekomst een verlaging van de risico's voor de participanten voorzien, waardoor het risicoprofiel voor de GR Havenschap Groningen Seaports en daarachter haar participanten in de tijd verder zal afnemen.

Kengetallen

In relatie tot de genoemde risico's zijn voor de GR Havenschap Groningen Seaports de volgende kengetallen toe te lichten:

1. Netto schuldquote
2. Solvabiliteitsratio
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte
5. Belastingcapaciteit

1. Netto schuldquote

GR Havenschap Groningen Seaports heeft een netto schuldquote van € 2.970k, zijnde 1,3% van het balanstotaal. Van deze schuld heeft € 2.823k betrekking op Groningen Seaports N.V. waar een vordering tegenover staat van € 24.785k. De netto vordering op Groningen Seaports N.V. bedraagt € 21.962k.

2. Solvabiliteitsratio

GR Havenschap Groningen Seaports heeft een solvabiliteit van 98,7% (EV/TV).

De omvang van het eigen vermogen is voldoende om aan financiële verplichtingen te voldoen.

3. Grondexploitatie

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen, welke is gesteld op € 1 per hectare. Gezien de geringe waardering van de gronden bestaat er geen grondexploitatie risico.

4. Structurele exploitatieruimte

De GR Havenschap Groningen Seaports beschikt over voldoende structurele baten om haar structurele lasten te dekken.

5. Belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit zoals gedefinieerd voor provincies en gemeenten is niet van toepassing op de verantwoording van de GR Havenschap Groningen Seaports.

2.2.3 C. Onderhoud kapitaalgoederen

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft de uitvoering van het onderhoud kapitaalgoederen uitbesteed aan Groningen Seaports N.V. Het gaat hierbij om het onderhoud van wegen, infrastructuur, riolering, water, groen en gebouwen.

2.2.4 D. Financiering

Algemeen

De activa kant van de balans van de GR Havenschap Groningen Seaports bestaat grotendeels uit een kapitaalverstrekking aan Groningen Seaports N.V. en uit een verstrekte lening uit hoofde van de inbreng per 1 januari 2013 aan Groningen Seaports N.V. Dit wordt volledig gefinancierd door middel van eigen vermogen.

In de verzelfstandigingsovereenkomst is afgesproken dat de financiering en derivaten worden overgedragen aan Groningen Seaports N.V. Deze portefeuille kan niet geherfinancierd worden zonder dat garanties worden afgegeven. In een borgstelling- en dienstverleningsovereenkomst zijn afspraken hieromtrent vastgelegd.

De borgstellingsovereenkomst vormt de basis voor de borgstelling vanuit de GR Havenschap Groningen Seaports ten behoeve van Groningen Seaports N.V.

In de borgstellingsovereenkomst is overeengekomen dat de bestaande leningen (economisch) vanaf 1 januari 2013 voor rekening en risico van Groningen Seaports N.V. komen. De juridische contractoverneming van de kasgeldleningen is in februari 2016 gerealiseerd. Vanaf dat moment staat de GR Havenschap Groningen Seaports 100% borg voor financiering van Groningen Seaports N.V. voor de projecten waarover voor de verzelfstandiging een besluit is genomen.

Jaarlijkse rapportage

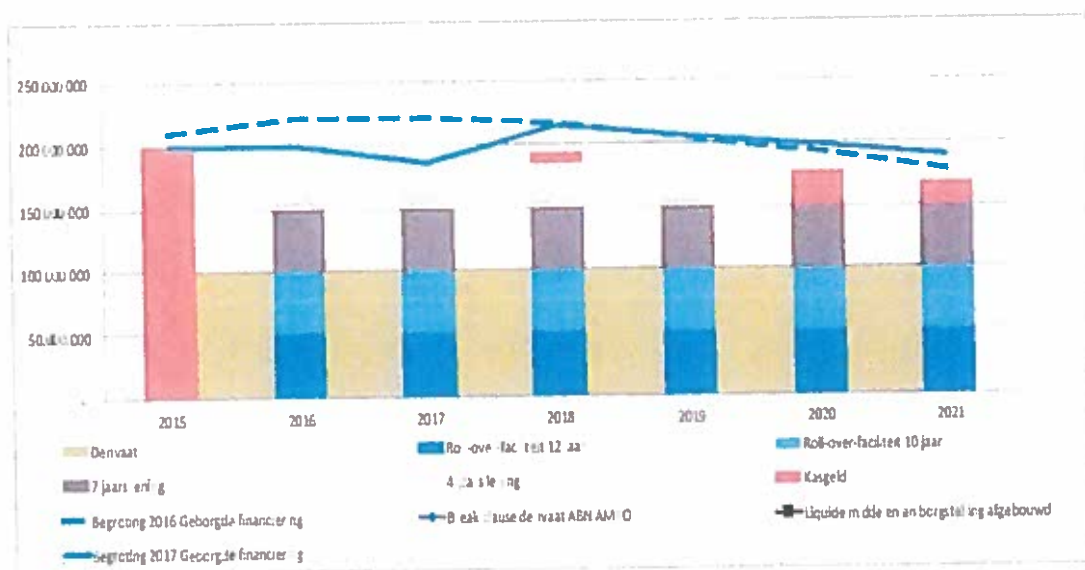
Groningen Seaports N.V. zal de GR Havenschap Groningen Seaports jaarlijks, uiterlijk vóór 15 mei van elk kalenderjaar en voorts telkens wanneer de GR Havenschap Groningen Seaports daarom verzoekt, aan de GR Havenschap Groningen Seaports N.V. inzicht geven in:

1. De omvang van de financieringsbehoefte respectievelijk de financieringscurve in relatie tot het borgtochtenplafond;
2. De aard en omvang van de geldleningen waarvan de looptijd eindigt in het lopende en komende boekjaar en die geherfinancierd moeten worden; en
3. De omvang van de geldleningen waarvoor borgtochten zijn afgegeven in relatie tot geldleningen waarvoor de GR Havenschap Groningen Seaports geen borgtochten heeft afgegeven;
4. De aard en omvang van zekerheden die door Groningen Seaports N.V. aan derden zijn verstrekt.

Borgstellingsplafond

De lange termijn financiering van Groningen Seaports N.V. is begin 2016 geëffectueerd.

De geborgde financiering, zoals weergegeven in onderstaande grafiek, is overgenomen uit het bedrijfsplan 2017-2021 van Groningen Seaports N.V. Het bedrijfsplan is op 16 december 2016 vastgesteld in de Aandeelhoudersvergadering van Groningen Seaports N.V.

Building blocks

Het renterisico is tot 2042 middels het derivaat afgedekt voor € 100 mln. en is als groene balk weergegeven. Het beschikbaarheidsrisico is afgedekt met twee roll-over-faciliteiten van € 50 mln. voor termijnen van 10 en 12 jaar (blauwe kolommen). Daarnaast zijn er twee vaste leningen van respectievelijk € 50 mln. voor 7 jaar en € 35 mln. voor 4 jaar (paarse kolommen). De rode kolommen is de verwachte kasgeldlening die wordt aangetrokken op basis van de voortschrijdende 12-maandsprognose.

2.2.5 E. Bedrijfsvoering

In de GR Havenschap Groningen Seaports vinden, behoudens de borgstelling, geen activiteiten plaats.

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft dan ook geen personeel in dienst.

Het bestuurlijke proces en voorbereiding van de besluitvorming wordt gedaan door de secretaris van de GR Havenschap Groningen Seaports, deze functie is met ingang van oktober 2015 structureel volledig buiten de organisatie van Groningen Seaports N.V. en de participanten belegd. Behalve dat de secretaris verantwoordelijk is voor de administratieve organisatie van de GR Havenschap Groningen Seaports, fungeert deze als adviseur van het bestuur en contactpersoon naar derden.

In 2016 is een aantal bevoegdheden door zowel het AB, DB als de voorzitter gemandateerd aan de secretaris. Hierdoor kan de dagelijkse gang van zaken efficiënter verlopen. De administratieve organisatie (financiële administratie, archivering etc.) wordt steeds meer overgenomen van de organisatie van Groningen Seaports N.V.

De werkprocessen zijn in 2016 nader bekeken. Mede als gevolg daarvan zijn de werkzaamheden gestart voor het opstellen van een archiefverordening en is een voorstel tot wijziging van de tekst van de gemeenschappelijke regeling in voorbereiding. Voor de werkzaamheden die Groningen Seaports N.V. t.b.v. de GR Havenschap Groningen Seaports uitvoert, wordt een beheervergoeding berekend. Het opstellen van de begroting en de jaarrekening wordt uitbesteedt aan een derde partij.

2.2.6 F. Verbonden partijen

Verbonden partij betreft alleen Groningen Seaports N.V. waar de GR Havenschap Groningen Seaports 100% aandeelhouder in is. De verkrijgingsprijs van de deelneming bedraagt € 198.058.000.

De GR Havenschap Groningen Seaports staat borg voor Groningen Seaports N.V., zie paragraaf financiering. Periodiek wordt door Groningen Seaports N.V. gerapporteerd over de ontwikkelingen in de financiële positie en de ontwikkelingen van de vreemd vermogenspositie ten opzichte van de borgstellingscurve.

Aandeelhoudersstrategie

Op 25 oktober 2016 heeft het Algemeen Bestuur de aandeelhouderstrategie vastgesteld. Hiermee zijn de uitgangspunten voor het beleid van de GR Havenschap Groningen Seaports als aandeelhouder vastgelegd. Aanleiding hiervoor was dat met de verzelfstandiging van in 2013 alle bedrijfsmatige en publieke activiteiten zijn overgegaan van de GR Havenschap Groningen Seaports naar Groningen Seaports N.V. en de GR Havenschap Groningen Seaports enig aandeelhouder is geworden. In deze nieuwe situatie kunnen de belangen van beide partijen uiteenlopen, daarom is besloten een aandeelhouderstrategie op te stellen waarmee Groningen Seaports N.V. de ruimte heeft te ondernemen en waarmee de aandeelhoudersbelangen van de GR Havenschap Groningen Seaports zijn geborgd.

De strategie is tot stand gekomen op basis van gesprekken met diverse betrokkenen. Met behulp van de door Groningen Seaports N.V. ter beschikking gestelde gegevens zijn analyses gemaakt van de bedrijfsvoering, maar ook van de economische, maatschappelijke en bestuurlijke omgeving waarin het bedrijf zich beweegt.

Het doel van de aandeelhouderstrategie is het hebben van een handvat waaraan het strategisch beleid van Groningen Seaports N.V. getoetst kan worden, zodanig dat het publieke belang van de aandeelhouder geborgd wordt. Deze publieke belangen zijn, naast de wettelijke taken van de havenmeester die bij Groningen Seaports N.V. zijn neergelegd:

1. Economische ontwikkeling en werkgelegenheid en
2. Duurzaamheid.

Deze algemene uitgangspunten zijn in de strategie ook nader gespecificeerd, te weten:

Ad.1. Gemiddelde groei van werkgelegenheid van 2% per jaar;

Ad.2. 40% CO2 reductie tussen 2015 en 2030.

Het is de bedoeling dat Groningen Seaports N.V. in zijn meerjarenbegrotingen en verantwoording zich rekenschap geeft van de wijze waarop zij werkt aan deze doelstellingen. De strategie biedt hiervoor handvatten.

Tegelijkertijd wordt met de strategie aangegeven dat de met de verzelfstandiging beoogde risicobeperking niet in gevaar mag komen. Dit wordt voor een groot deel bereikt doordat Groningen Seaports N.V. zich op basis van deze strategie alleen met haar kerntaken mag bezig houden. Om te bepalen of een activiteit een kerntaak is, zijn vijf 'toetsingscriteria' opgenomen. Bij iedere business case zou expliciet de afweging moeten worden gemaakt of een project binnen de scope past op basis van:

- De bijdrage aan doelstellingen en rendementseisen van de aandeelhouders
- Passend in het beheersgebied van Groningen Seaports
- Het risicoprofiel van het project gezien in het licht van de bestaande kerntaken van Groningen Seaports
- De beschikbaarheid van benodigde competenties voor het project binnen de organisatie van Groningen Seaports
- De vraag of marktpartijen het betreffende project ook zouden kunnen oppakken

Corporate governance

Hoewel een aandeelhouderstrategie zich primair richt op de wijze waarop de aandeelhouder sturing geeft, wordt in deze strategie nadrukkelijk ook aandacht geschonken aan de governance van zowel Groningen Seaports N.V. als de GR Havenschap Groningen Seaports; dus de aandeelhouder zelf.

In dit specifieke geval ligt de verklaring hiervoor in het feit dat er nog sprake is van een recente verzelfstandiging en de meest passende governance structuur nog niet is overeengekomen, mede ingegeven door het vraagstuk over de wijze waarop de balans van zelfstandigheid, transparantie en financiële afhankelijkheid eruit ziet en komt te zien.

Naam:	Groningen Seaports N.V.	
Vestigingsplaats:	Delfzijl	
Openbaar belang dat op deze wijze behartigd wordt:	<p>De vennootschap heeft als doel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Het beheren, ontwikkelen en exploiteren van de havens te Delfzijl en de Eemshaven met bijbehorende haventerreinen; 2. Het beheren, ontwikkelen en exploiteren van niet havengebonden terreinen; 3. Het ondersteunen van de GR Havenschap Groningen Seaports bij haar taken; en 4. Het verrichten of doen verrichten van alle andere werkzaamheden op industrieel, commercieel en financieel gebied; <p>Alles in de ruimste zin van het woord. Voorts heeft de vennootschap ten doel om door (nieuwe) vormen van financiering kansrijke ontwikkelingen in het haven- en industriegebied mogelijk te maken of te bespoedigen.</p>	
Veranderingen die zich hebben voorgedaan gedurende het begrotingsjaar in het belang dat de GR Havenschap Groningen Seaports in de verbonden partij heeft:	Geen.	
Eigen vermogen:	31 december 2015:	€ 205.334.000
	31 december 2016:	€ 217.510.000
Vreemd vermogen:	31 december 2015:	€ 299.038.000
	31 december 2016:	€ 345.156.000
Resultaat boekjaar:	2015:	€ 3.550.000
	2016:	€ 12.176.000

2.2.7 G. Grondbeleid

Met de verzelfstandiging van Groningen Seaports N.V. is besloten het juridische eigendom van de gronden bij de GR Havenschap Groningen Seaports te laten berusten.

Het economische eigendom is door het vestigen van rechten op erfpacht op de gronden, ingebracht in Groningen Seaports N.V.

Deze gronden kunnen door Groningen Seaports N.V. in ondererfpacht worden uitgegeven dan wel worden verkocht in samenspraak met de GR Havenschap Groningen Seaports.

3 Jaarrekening

3.7 Balans per 31 december 2016

(bedragen x € 1.000,-)		
ACTIVA	31-12-2016	31-12-2015
Vaste activa		
Materiële vaste activa	2	2
- Investerings met een economisch nut	2	2
Financiële vaste activa	220.064	220.064
- Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	198.058	198.058
- Leningen aan:		
- deelnemingen	22.006	22.006
Totaal vaste activa	220.066	220.066
Vlottende activa		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.779	3.076
- Overige vorderingen	2.779	3.076
Liquide middelen	1	1
- Banksaldi	1	1
Totaal vlottende activa	2.780	3.077
Totaal activa	222.846	223.143

(bedragen x € 1.000,-)		
PASSIVA		
	31-12-2016	31-12-2015
Vaste passiva		
Eigen vermogen	219.876	219.876
- Algemene reserve	219.876	219.472
- Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	-	404
Totaal vaste passiva	219.876	219.876
Vlottende passiva		
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	87	627
- Overige schulden	87	627
Overlopende passiva	2.883	2.640
Totaal vlottende passiva	2.970	3.267
Totaal passiva	222.846	223.143
Gewaarborgde geldleningen	277.200	241.000

3.2 Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het jaar 2016

Bedragen x € 1.000,-	Rekening- perceelschap 2016	Realisatie- begrotingsjaar 2016	Realisatie vorig begrotingsjaar
Programma Havenschap Groningen Seaports	Saldo	Saldo	Saldo
Lasten	2.684	2.544	2.625
Totaal saldo programma	2.684	2.544	2.625
Algemene dekkingsmiddelen:			
Saldo van de financieringsfunctie			
- Financiële baten	2.610	2.735	2.640
- Financiële lasten	-191	-191	389
Totaal algemene dekkingsmiddelen	2.419	2.544	3.029
Bedrag van de heffing voor de vennoot- schapsbelasting	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	-265	-	404
Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-	-	-
Het gerealiseerde resultaat	- 265	-	404

3.3 Toelichtingen

3.3.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) daarvoor geeft.

Gezien de aard van de activiteiten van de GR Havenschap Groningen Seaports zijn enkele verplichte overzichten zijn niet van toepassing op de GR Havenschap Groningen Seaports. Deze zijn daarom niet opgenomen in de jaarrekening. Het betreft de volgende zaken:

- overzicht van algemene dekkingsmiddelen, met uitzondering van het saldo van de financieringsfunctie;
- uiteenzetting met betrekking tot het gebruik van de post onvoorzien, daar in de begroting geen post onvoorzien is opgenomen;
- overzicht van de incidentele baten en lasten per programma, waarbij per programma ten minste de belangrijkste posten afzonderlijk worden gespecificeerd en de overige posten als een totaalbedrag kunnen worden opgenomen, daar gezien de aard van de activiteiten van GR Havenschap Groningen Seaports geen sprake is van incidentele baten en lasten;
- een overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves, daar geen sprake is van toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves.

Daarnaast is gezien de aard van de activiteiten van GR Havenschap Groningen Seaports slechts sprake van één programma: Havenschap Groningen Seaports.

Verantwoording van de financiering

In het kader van de verzelfstandiging is tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. een borgstellingsovereenkomst gesloten. Hierin is opgenomen dat zolang Groningen Seaports N.V. niet financieel onafhankelijk is, de GR Havenschap Groningen Seaports zich borg zal stellen voor de verplichtingen van Groningen Seaports N.V.

De borgstelling van de GR Havenschap Groningen Seaports bedroeg in 2016 100% van de financieringsbehoefte van Groningen Seaports N.V. en heeft betrekking op:

- geborgde projecten met een maximum van € 268 mln.
- bijstortingsverplichting van een derivaat (CSA) € 84,5 mln.

De financiering die onder de geborgde projecten valt bedraagt per ultimo 2016 € 212,8 mln.

De financiering die onder de borgtocht van de bijstortingsverplichting van het rentederivaat (CSA) valt bedraagt per ultimo 2016 € 64,4 mln.

De volledig gewaarborgde leningen bedragen per ultimo 2016 in totaal € 277,2 mln.

Als tegenprestatie voor de verplichtingen heeft Groningen Seaports N.V. de verplichting om haar bedrijfsvoering zodanig in te richten en uit te voeren, dat zij op zo kort mogelijke termijn financieel onafhankelijk van de GR Havenschap Groningen Seaports kan functioneren. Na de verzelfstandiging is echter gebleken dat banken geen nieuwe financiering (bijvoorbeeld kasgeldleningen) aan Groningen Seaports N.V. wensen te verstrekken, daar de borgstelling slechts 80% van de financieringsbehoefte bedroeg. In eerste instantie is de GR Havenschap Groningen Seaports derhalve blijven voorzien in de financieringsbehoefte van Groningen Seaports N.V. en heeft hiervoor tevens nieuwe (kortlopende) kasgeldleningen aangetrokken.

In februari 2016 zijn de kasgeldleningen ook daadwerkelijk op naam gesteld van Groningen Seaports N.V. Er is tevens een nieuwe borgstellingsovereenkomst gesloten waarin is afgesproken dat de GR Havenschap Groningen Seaports volledig borg staat voor de betreffende kasgeldleningen alsmede de opgenomen langlopende schulden voor de geborgde projecten en de uit de afgesloten derivaten (renteswap) voortvloeiende verplichtingen.

Om deze redenen wordt de financiering, bestaande uit de opgenomen kasgeldleningen en de afgesloten derivaten (renteswaps), volledig verantwoord in de jaarrekening van Groningen Seaports N.V.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven gronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, waarbij de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen) geldt als verkrijgingsprijs. Gronden waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen, welke is gesteld op € 1 per hectare.

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen. Tot dusver is een dergelijke waardevermindering niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de GR Havenschap Groningen Seaports participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Leningen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen de oorspronkelijke verkrijgingsprijs, verminderd met de jaarlijkse aflossingen en afwaarderingen wegens duurzame waardeverminderingen. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vlottende passiva**Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar**

De netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de GR Havenschap Groningen Scaports gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

3.3.2 Toelichting op de balans per 31 december 2016

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

Postnummer	Boekwaarde per 31-12-2015	Saldo mutaties en overdrachten	Boekwaarde per 31-12-2016
Investeringen met economisch nut			
Gronden en terreinen			
In erfpacht uitgegeven gronden	1.240	-9	1.231
Bruto voorraad Groningen Seaports	977	16	993
Totaal investeringen met economisch nut	2.217	7	2.224

De in erfpacht uitgegeven gronden betreffen de in het kader van de verzelfstandiging in eeuwigdurende erfpacht uitgegeven gronden aan Groningen Seaports N.V. De in erfpacht uitgegeven gronden worden gewaardeerd tegen een registratiewaarde van € 1 per hectare.

Uitgegeven terreinen / In erfpacht uitgegeven gronden (in ondererfpacht uitgegeven door Groningen Seaports N.V.)

Dit betreffen de in erfpacht uitgegeven gronden, infrastructuur in gebruik door GSP, langdurige verhuur en opstal. De in erfpacht uitgegeven gronden betreffen de gronden welke door de GR Havenschap Groningen Seaports in eeuwigdurende erfpacht aan Groningen Seaports N.V. zijn uitgegeven en welke door Groningen Seaports N.V. in ondererfpacht zijn uitgegeven dan wel teruggenomen. Dit betekent dat deze gronden door Groningen Seaports N.V. in erfpacht zijn uitgegeven aan externe partijen. Per 31 december 2015 betroffen de totaal Uitgegeven terreinen 1.240 hectare (registratiewaarde € 1.240). Per saldo bedraagt de mutatie in 2016 -9 hectare (registratiewaarde € 9) en resteert per 31 december 2016 1.231 hectare (registratiewaarde € 1.231).

Bruto voorraad GSP/In erfpacht uitgegeven gronden (voorraad Groningen Seaports N.V.)

Dit betreffen de gronden welke door de GR Havenschap Groningen Seaports in eeuwigdurende erfpacht aan Groningen Seaports N.V. zijn uitgegeven en welke tot de netto-voorraad grond van

Groningen Seaports N.V. behoren. Dit betekent dat deze gronden door Groningen Seaports N.V. nog kunnen worden verkocht of in (onder)erfpacht kunnen worden uitgegeven.

Per 31 december 2015 betroffen deze gronden 977 hectare (met een registratiewaarde van € 977). Per saldo bedraagt de mutatie in 2016 16 hectare (registratiewaarde € 16) en resteert per 31 december 2016 993 hectare (registratiewaarde € 993).

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa gedurende het jaar 2016 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

Deelname N.V. 100%	Boekwaarde per 31-12-2015	Boekwaarde per 31-12-2016
Kapitaalverstrekkingen aan:		
- deelnemingen	198.058	198.058
Leningen aan:		
- deelnemingen	22.006	22.006
Totaal	220.064	220.064

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft per 14 juni 2013 een 100% belang verkregen in Groningen Seaports N.V. In het kader van de verzelfstandiging is de verkrijgingsprijs hiervan gesteld op € 198.058.000. Op de deelneming Groningen Seaports N.V. vinden conform BBV geen vermogensmutaties plaats tenzij de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs. Hiervan is ultimo 2016 geen sprake.

De verstrekte lening heeft een onbepaalde looptijd en Groningen Seaports N.V. is niet verplicht om tussentijds af te lossen. De maximale aflossing bedraagt 5% per jaar. De verstrekte lening is direct opeisbaar indien:

- Groningen Seaports N.V. tekort schiet in enige betalingsverplichting jegens de GR Havenschap Groningen Seaports.
- Overige schulden van direct opeisbaar zijn en Groningen Seaports N.V. hierbij in verzuim is.
- Groningen Seaports N.V. zonder voorafgaande toestemming van de GR Havenschap Groningen Seaports partij is of zal zijn bij een fusie of splitsing.
- Groningen Seaports N.V. als rechtspersoon wordt ontbonden, nietig wordt verklaard, in staat van faillissement is verklaard dan wel voorlopige surseance van betaling wordt verleend.

- Indien de dienstverleningsovereenkomst/erfpachten tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. eindigen.

De GR Havenschap Groningen Seaports heeft geen zekerheden verkregen ter waarborging van de nakoming van de verplichtingen door Groningen Seaports N.V. Groningen Seaports N.V. is jaarlijks over de hoofdsom een rente van 3% per jaar verschuldigd.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen overige vorderingen met betrekking tot uitzettingen met een looptijd van één jaar of minder kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Groninger a.k. 1.000,-	Begrotingsjaar per 31.12.2016	Begrotingsjaar per 31.12.2015
Overige vorderingen		
- Te vorderen rente	660	660
- Te vorderen borgstellingsvergoeding	2.075	1.980
- BTW compensatiefonds	-	436
- Overige vorderingen	43	-
Totaal overige vorderingen	2.779	3.076

De post te vorderen rente betreft de rente die Groningen Seaports N.V. verschuldigd is op de langlopende lening.

De te vorderen borgstellingsvergoeding betreft de vergoeding over de 100% borgstelling die door de GR Havenschap Groningen Seaports is afgegeven aan Groningen Seaports N.V.

De post BTW compensatiefonds betreft de te vorderen omzetbelasting die via het BTW compensatiefonds terug gevorderd wordt.

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

Groninger a.k. 1.000,-	Begrotingsjaar per 31.12.2016	Begrotingsjaar per 31.12.2015
Banksaldi	1	1
Totaal liquide middelen	1	1

Passiva

Eigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

Bedragen in 1.000,-	Periode eindigend op 31-12-2015	Periode eindigend op 31-12-2016
Algemene reserve	219.876	219.472
Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	-	404
Totaal	219.876	219.876

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de reserves weer gedurende het jaar 2016:

Bedragen in 1.000,-	Saldo per 01-01-2016	Resultaat 2016	Overgevoerd 2016	Overgevoerd 2017	Saldo per 31-12-2016
Algemene reserve	219.472	404	-	-	219.876
Totaal algemene reserve	219.472	404	-	-	219.876

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

Bedragen in 1.000,-	Periode eindigend op 31-12-2015	Periode eindigend op 31-12-2016
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	87	627
Overlopende passiva	2.883	2.640
Totaal	2.970	3.267

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De in de balans opgenomen netto-vlottende schulden kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Bedragen in € 1.000,-	Boekwaarde per 31-12-2016	Boekwaarde per 31-12-2015
Overige schulden		
- Rekening-courant Groningen Seaports N.V.	87	627
Totaal overige schulden	87	627

Over de rekening-courantverhouding wordt geen rente vergoed.

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

Bedragen in € 1.000,-	Boekwaarde per 31-12-2016	Boekwaarde per 31-12-2015
Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen		
- Vergoeding diensten Groningen Seaports N.V.	2.736	2.640
- Af te dragen BTW	104	-
- Accountantskosten	25	-
- Overige nog te betalen kosten	18	-
Totaal	2.883	2.640

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Waarborgen en garanties

Voor zover leningen door de gemeenschappelijke regeling gewaarborgd zijn, is buiten de balansstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Bedragen in € 1.000,-	Verplichting	Bedrag per 31-12-2016	Bedrag per 31-12-2015
Groningen Seaports N.V.	Borgstelling t.b.v. financieringsbehoefte	277.200	241.000

In het kader van de verzelfstandiging is tussen de GR Havenschap Groningen Seaports en Groningen Seaports N.V. een borgstellingsovereenkomst gesloten. Hierin is opgenomen dat zolang Groningen Seaports N.V. niet financieel onafhankelijk is, de GR Havenschap Groningen Seaports zich borg zal stellen voor de verplichtingen van Groningen Seaports N.V.

De borgstelling van de GR Havenschap Groningen Seaports bedroeg in 2016 100% van de financieringsbehoefte van Groningen Seaports N.V. en heeft betrekking op:

- geborgde projecten met een maximum van € 268 mln.
- bijstortingsverplichting van een derivaat (CSA) € 84,5 mln.

De financiering die onder de geborgde projecten valt bedraagt per ultimo 2016 € 212,8 mln.

De financiering die onder de borgtocht van de bijstortingsverplichting van het rentederivaat (CSA) valt bedraagt per ultimo 2016 € 64,4 mln.

De volledig gewaarborgde leningen bedragen per ultimo 2016 in totaal € 277,2 mln.

Naast de verstrekte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen is geen sprake van overige niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen.

3.3.3 Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over 2016

Bedragen in € duizend	Rekening Financiële baten	Rekening De geborgde leningen	Rekening De geborgde leningen	Rekening De geborgde leningen
	2016	2016	2016	2016
Programma Havenschap Groningen Seaports				
Lasten				
- Dienstenvergoeding	2.736	2.609	127	2.640
- Accountantskosten	15	15	-	15
- Administratie- en beheerskosten	60	60	-	71
- Advieskosten	75	-	75	-
- Doorbelasting kosten aan NV	-342	-	-342	-101
Totaal saldo programma	2.544	2.684	-140	2.625
Algemene dekkingsmiddelen:				
Saldo van de financieringsfunctie				
Financiële baten				
- Rente lening Groningen Seaports N.V.	660	660	-	660

- Safe harbour premie Groningen Seaports N.V.	2.075	1.950	125	1.980
Saldo totaal financiële baten	2.735	2.610	125	2.640
Financiële lasten				
- Rente deelnemers	-191	-191	-	-191
- Overige	-	-	-	7
- Correctie rente deelnemers m.b.t. jaren 2013 t/m 2015	-	-	-	573
Saldo totaal financiële lasten	-191	-191	-	389
Saldo van de financieringsfunctie	2.544	2.419	125	3.029
Totaal algemene dekkingsmiddelen	2.544	2.419	125	3.029
Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelasting	-	-	-	-
Totaal saldo van baten en lasten	-	-265	265	404
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserve	-	-	-	-
Het gerealiseerde resultaat	-	-265	265	404

Toelichting op de afwijkingen tussen de begroting en het werkelijke saldo van baten en lasten

De belangrijkste verschillen tussen de realisatie en de raming na wijziging zijn:

In de advieskosten zijn de kosten opgenomen voor formuleren en vastleggen van de aandeelhoudersstrategie. Tevens zijn de financiële baten hoger uitgevallen doordat de safe harbour premie is berekend over een hoger bedrag aan gewaarborgde leningen.

In 2016 heeft, evenals in 2015, een correctie m.b.t. rente deelnemers, rente overige en administratiekosten plaatsgevonden. De correctie was ten tijde van het opstellen van de begroting 2016 nog niet bekend, waardoor over 2016 eenzelfde correctie is voorgesteld en verwerkt.

Bedrag van de heffing voor de vennootschapsbelastingheffing

Op 1 januari 2016 is de Wet Vpb-plicht overheidsondernemingen ingevoerd, waardoor een groot aantal directe en indirecte overheidsondernemingen onder voorwaarden belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting (Vpb) zijn geworden. Provincies, gemeenten en hun gemeenschappelijke regelingen met rechtspersoonlijkheid worden belastingplichtig, voor zover zij een fiscale onderneming drijven. Hetzelfde geldt voor door provincies/gemeenten beheerste stichtingen en verenigingen. Veel kapitaal deelnemingen, waaronder bv's, nv's en coöperaties, worden zelfs

belastingplichtig voor ál hun activiteiten. De regeling kent een aantal algemene en specifieke vrijstellingen op basis waarvan de Vpb-plicht mogelijk (deels) beperkt kan worden.

De jaarrekening 2016 van GR Havenschap Groningen Seaports is hiermee de eerste jaarrekening waarin de gevolgen van de invoering van de vennootschapsbelastingplicht voor overheidsbedrijven dienen te worden verwerkt.

In de afgelopen periode heeft GR Havenschap Groningen Seaports de gevolgen voor de invoering van de vennootschapsbelastingplicht in kaart gebracht. Op basis van een door een externe adviseur uitgevoerde analyse op hoofdlijnen stelt GR Havenschap Groningen Seaports zich op het standpunt dat de GR niet belasting- en aangifteplichtig is. Voornaamste reden hiervoor is dat op basis van de uitgevoerde analyse verdedigbaar is dat geen fiscale onderneming wordt gedreven.

Wij merken overigens wel op dat een van de belangrijkste uitgangspunten in de uitgevoerde analyse is dat (i) de activiteiten die door GR Havenschap Groningen Seaports worden uitgevoerd dermate verweven zijn dat zij in gezamenlijkheid moeten worden beoordeeld voor de vraag of sprake is van een onderneming en (ii) de dienstenvergoeding welke door Groningen Seaports N.V. in rekening wordt gebracht aan GR Havenschap Groningen Seaports en de borgstellingsvergoeding welke door GR Havenschap Groningen Seaports in rekening wordt gebracht aan Groningen Seaports N.V. op zakelijke grondslagen ("at arm's length") zijn gebaseerd. Wij zullen dit standpunt in de komende periode nader onderbouwen. Vervolgens zullen wij de toepasselijkheid van de vennootschapsbelastingplicht met de Belastingdienst afstemmen.

Omdat op basis van de uitgevoerde analyse naar verwachting geen sprake zal zijn van te betalen vennootschapsbelasting, is in de jaarrekening 2016 een bedrag van € nihil aan vennootschapsbelasting verantwoord.

Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

In 2016 hebben conform de begroting geen toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves plaatsgevonden.

3.3.4 Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingevoerd. Op basis van deze wet is de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector in dienstverband en bij ontslag wettelijk gemaximeerd. Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor GR Havenschap Groningen Seaports is € 179.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste twaalf kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

Voor de bezoldiging van topfunctionarissen geldt naast de maximering een publicatieverplichting in de jaarrekening. Dit geldt eveneens voor bezoldiging van niet-topfunctionarissen, indien zij de maximale bedragen van topfunctionarissen overschrijden.

Bezoldiging topfunctionarissen

Bij de GR Havenschap Groningen Seaports kwalificeren de leden van het Algemeen Bestuur en Dagelijks bestuur als topfunctionaris. De leden van het Algemeen Bestuur van de Gemeenschappelijke regeling bestaat uit leden die deze functie vervullen vanuit de rol van gemeenteraadslid, statenlid of lid van het college van burgemeester en wethouders of gedeputeerde staten. Bestuursleden ontvangen daarom geen vergoeding voor de werkzaamheden. Het bestuur van de Gemeenschappelijke regeling wordt gevormd door het Algemeen Bestuur en een uit haar midden aangewezen Dagelijks Bestuur. Ook zijn er vervangers door de participanten aangewezen in het geval van ontstentenis van het betreffende lid. Ook het Dagelijks Bestuur ontvangt geen vergoeding voor de werkzaamheden. Om deze reden gaan wij hierna niet nader in op de bezoldiging van de leden van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur, daar deze gesteld nihil bedraagt.

Over het jaar 2016 bestond het bestuur uit de volgende leden:

Leden AB:

Gemeente/provincie:	Naam:	Functie:	Opvolging m.i.v. 10 maart 2016
Provincie Groningen	Patrick H.R. Brouns	voorzitter	
Provincie Groningen	Eelco Eikenaar	lid	
Provincie Groningen	Fleur Q. Gräper-van Koolwijk	plv. lid	
Provincie Groningen	Jan Wolters	lid	
Provincie Groningen	Gerrit Jan Steenbergen	lid	
Provincie Groningen	Bianca Kruize	plv. lid	
Gemeente Delfzijl	Hans Ronde	lid	
Gemeente Delfzijl	Jan Menninga	lid	
Gemeente Delfzijl	IJzebrand Rijzebol	plv. lid	
Gemeente Delfzijl	Cor Buffinga	lid	
Gemeente Delfzijl	Leo Sparreboom	lid	Mario Brouwer
Gemeente Delfzijl	Rob Kok	plv. lid	
Gemeente Eemsmond	Harald Bouman	lid	
Gemeente Eemsmond	Harrie Sienot	lid	
Gemeente Eemsmond	Theo Berends	plv. lid	
Gemeente Eemsmond	Alie Spijk-van de Pol	lid	
Gemeente Eemsmond	Peter op 't Holt	lid	
Gemeente Eemsmond	Gerrit Martini	plv. lid	

Voor alle (plaatsvervangende) leden van het AB alsmede de voorzitter geldt dat de omvang van het dienstverband (in FTE) nihil bedraagt. Daarnaast is de beloning gesteld op nihil en zijn daarnaast geen belastbare onkostenvergoedingen alsmede beloningen betaalbaar op termijn uitgekeerd. Dit betekent dat de bezoldiging over 2016 voor alle (plaatsvervangende) leden van het AB alsmede de voorzitter € nihil bedraagt.

Leden DB:

Gemeente/provincie:	Naam:	Functie:	
Provincie Groningen	Patrick H.R. Brouns	voorzitter	
Provincie Groningen	Eelco Eikenaar	plv. lid	
Gemeente Delfzijl	Hans Ronde	plv. voorzitter	
Gemeente Delfzijl	Jan Menninga	plv. lid	
Gemeente Eemshond	Harald Bouman	lid	
Gemeente Eemshond	Harrie Sienot	plv. lid	

Voor alle (plaatsvervangende) leden van het DB alsmede de voorzitter geldt dat de omvang van het dienstverband (in FTE) nihil bedraagt. Daarnaast is de beloning gesteld op nihil en zijn daarnaast geen belastbare onkostenvergoedingen alsmede beloningen betaalbaar op termijn uitgekeerd. Dit betekent dat de bezoldiging over 2016 voor alle (plaatsvervangende) leden van het DB alsmede de voorzitter € nihil bedraagt.

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2016 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT zijn of hadden moeten worden vermeld.

3.3.5 Gebeurtenissen na balansdatum

Geen sprake van gebeurtenissen na balansdatum die moeten worden verwerkt en/of toegelicht in de jaarrekening 2016.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het algemeen bestuur van Gemeenschappelijke Regeling Havenschap Groningen Seaports
(hierna: GR Havenschap Groningen Seaports)

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van GR Havenschap Groningen Seaports te Delfzijl gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2016 als van de activa en passiva van GR Havenschap Groningen Seaports op 31 december 2016 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van GR Havenschap Groningen Seaports.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2016;
- het overzicht van baten en lasten over 2016; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 25 oktober 2016 en de Regeling Controleprotocol Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) 2016, vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie "Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening".

Wij zijn onafhankelijk van GR Havenschap Groningen Seaports zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 25.000, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves bedraagt, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2016.

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- de Inleiding;
- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Gemeentewet en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur van GR Havenschap Groningen Seaports is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijks bestuur en het algemeen bestuur voor de jaarrekening
Het dagelijks bestuur van GR Havenschap Groningen Seaports is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen van GR Havenschap Groningen Seaports.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige Interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het algemeen bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van GR Havenschap Groningen Seaports.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening
Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben, waar relevant, professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 25 oktober 2016, de Regeling Controleprotocol WNT 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van GR Havenschap Groningen Seaports.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Groningen, 13 april 2017

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. R.T.H. Wortelboer RA

